

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
“29” серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

ОК 48. «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи»

підготовки **перший (бакалаврський) рівень вищої освіти**
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **227 «Терапія та реабілітація»**
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації: **227.01 Фізична терапія**

факультет: **медичний факультет №2**
(назва факультету)

2025 рік

Робоча програма з освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації «бакалавр з фізичної терапії», професійної кваліфікації «асистент фізичного терапевта».

«29» серпня 2025 року - 27 с.

К.н. фіз. вих. і спорту, доц. ЗВО Вікторія ОНИЩУК; викладач Володимир Шевчишен; к.мед.н., доц. ЗВО Сергій КОЛІСНИК; завідувач кафедри нервових хвороб д.м.н., професор ЗВО Сергій МОСКОВКО.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
Спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації

Протокол від « 28 »__серпня__2025 року № 1

Завідувач кафедри
Спортивної медицини, фізичного
виховання та реабілітації

д. б. н., професор ЗВО

(Лариса САРАФИНЮК)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«28» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою терапевтичних дисциплін Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова за напрямом підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 22 Охорона здоров'я

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

«29» серпня 2025 року В.о. Голови

(підпис)

(проф. ЗВО Валерій ІВАНОВ)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» складена відповідно до ОПП «Фізична терапія» (2023 р.) першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» спеціалізації 227.01 «Фізична терапія» відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом МОН №1419 від 19.12.2018 р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 Терапія та реабілітація.

«Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях системи опори та руху» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми 227 Терапія та реабілітація, спеціалізації 227.01 «Фізична терапія», циклу *професійної* підготовки бакалавра з фізичної терапії, розрахована на 6 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом IV семестру на третьому році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань та практичних навичок з освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін *професійної підготовки*.

Предметним напрямком програми є розділ галузі знань «Охорона здоров'я», який спрямований на:

- досягнення максимально можливого рівня відновлення функціонування та життєдіяльності особи, порушених унаслідок захворювань або травм;
- оптимальну реалізацію фізичного, психічного та соціального потенціалу людини з обмеженнями життєдіяльності;
- інтеграцію особи в соціальне середовище шляхом взаємної адаптації особистості та навколишнього середовища із застосуванням принципів компенсації та підтримки.

Програма орієнтована на формування у здобувачів:

- практичних навичок, необхідних для визначення симптомів, синдрому та порушеннях нервової системи: біль, набряки, парези та плеги, м'язова атрофія, порушення м'язового тону, порушення амплітуди руху, порушення чутливості, порушення стану свідомості, порушення когнітивних функцій, порушення зорових функцій та сприйняття, просторово-зорові порушення, зменшення м'язової витривалості, порушення рівноваги та координації, порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягання, піднімання та перенесення та інші).
- ефективного оволодіння методами реабілітаційного обстеження.
- ефективного реабілітаційного втручання для комплексного відновлення фізичного здоров'я, активності та соціальної участі осіб з обмеженнями життєдіяльності.

Робоча програма складена на основі: - освітньо-професійної програми «Фізична терапія» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Бакалавр з фізичної терапії», галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізації 227.01 «Фізична терапія» у ВНМУ ім. М.І.Пирогова, (Вінниця - 2023); - навчального плану на 2023-2026 н.р. підготовки здобувачів першого рівня (бакалаврської вищої освіти) строком навчання 2р. 10 міс. і навчального плану на 2023-2027 н.р. строком навчання 3р. 10 міс. з спеціальності 227 «Терапія та реабілітація»; - положення про організацію освітнього

процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І.Пирогова; Положення про виробничу практику ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

1. Опис навчальної дисципліни

Програма освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, є важливою складовою навчального процесу, оскільки базується на отриманих в межах освітньої програми «Терапія та реабілітація» теоретичних знань та практичних навичок та допомагає трансформувати їх у професійне вміння на робочому місці.

Базами практики з виробничої клінічної практики з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи можуть бути клінічні бази, затверджені у встановленому порядку та які можуть забезпечити виконання програми практики. Протягом проходження виробничої практики вся діяльність здобувача вищої освіти підлягає контролю з боку керівників виробничої практики від кафедри та від бази практики.

Результати проходження виробничої практики оформляються шляхом заповнення відповідної документації: щоденника виробничої практики та звіту практики.

Підсумковий контроль засвоєння освітньої компоненти здійснюється по її завершенню у формі підсумкового контролю (диференційний залік) згідно навчального плану для спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізації 227.01 «Фізична терапія».

Предметом вивчення освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» є:

- компоненти обстеження та контролю фізичним терапевтом стану пацієнта/клієнта при порушеннях нервової системи;
- засоби і методи реабілітаційного впливу при порушеннях нервової системи.

Вивчення освітньої компоненти передбачає формування у студентів:

- ґрунтового розуміння теоретичних і методологічних засад реабілітації як міждисциплінарної галузі;
- знань та навичок з планування фізичної терапії відповідно до індивідуального клінічного випадку;
- здатності працювати у складі міждисциплінарної реабілітаційної команди, взаємодіяти з іншими фахівцями охорони здоров'я;
- практичної готовності до самостійного прийняття рішень у межах своєї професійної компетентності.

Міждисциплінарні зв'язки: Освітня компонента «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» базується на знаннях, сформованих у процесі вивчення фундаментальних природничо-наукових дисциплін, зокрема: анатомії людини з основами морфології, фізіології людини з фізіологією рухової активності, біологічної хімії з біохімією рухової активності, медичної та біологічної фізики, патологічної фізіології, гігієни та екології.

Ці дисципліни забезпечують базу для розуміння функціонування організму в нормі та при патологічних станах.

Освітня компонента також інтегрується з клінічними та професійно-орієнтованими дисциплінами, зокрема:

- основи неврології та нейрохірургії;
- основи фізичної та реабілітаційної медицини. Основи фізичної терапії, ерготерапії. Міжнародна класифікація функціонування;
- обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях функції нервової системи;
- Клінічним реабілітаційним менеджментом при захворюваннях нервової системи.

Ця міждисциплінарна інтеграція дозволяє студентам цілісно сприймати клінічні ситуації, логічно поєднувати теоретичні знання з практичними навичками та впевнено застосовувати їх у професійній діяльності. Застосування міждисциплінарного підходу є необхідним для якісного

проведення обстеження, планування та реалізації реабілітаційних втручань у пацієнтів з патологією нервової системи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета освітньої компоненти. Метою освітньої компоненти є закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок, набутих у процесі навчання, та їх застосування в умовах клінічної практики для вирішення професійних завдань фізичного терапевта.

Компонента спрямована на:

- формування професійних компетентностей, необхідних для самостійного виконання реабілітаційних втручань;
- набуття практичного досвіду щодо проведення реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення порушених або компенсацію втрачених функцій організму;
- розвиток клінічного мислення, комунікаційних навичок і здатності працювати в складі міждисциплінарної команди.

2.2. Основними завданнями освітньої компоненти «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи» є:

1. Проведення клінічного обстеження пацієнта – збір анамнезу, оцінка функціонального стану, тестування неврологічних функцій, використання валідованих шкал.
2. Оцінка результатів обстеження та формулювання SMART цілей.
3. Визначення реабілітаційного прогнозу та складання індивідуального плану втручання – встановлення короткострокових і довгострокових цілей.
4. Реалізація індивідуальної програми терапевтичного втручання – проведення вправ, технік, навчання пацієнта/опікуна, контроль за динамікою.
5. Моніторинг ефективності втручання та корекція плану – аналіз проміжних результатів і адаптація стратегії при потребі.
6. Консультування пацієнта та його родини у межах професійної компетентності – надання інформації про стан, прогноз, засоби самодопомоги, профілактику.
7. Скерування пацієнта до інших фахівців при необхідності – мультидисциплінарна взаємодія.
8. Формування навичок адаптації до побуту та трудової діяльності – навчання побутовим навичкам, ергономіка, підбір технічних засобів підтримки.
9. Фасилітація участі в соціальному житті та залучення до праці (за можливості) – сприяння поверненню до активного життя, участь у програмі професійної реабілітації.
10. Підготовка пацієнта до виписки та продовження втручання в домашніх умовах – розробка плану домашньої програми, інформування родичів, перевірка навичок самообслуговування.
11. Документування всіх етапів обстеження, втручання та результатів – ведення клінічної документації згідно зі стандартами професії.

2.3. Компетентності та результати навчання.

Згідно ОПП “Фізична терапія” дисципліни забезпечують набуття студентами наступних компетентностей:

- *Інтегральні (ІК):* Здатність вирішувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

- *Загальні компетентності (ЗК):*

ЗК 1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 2	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 3	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 4	Здатність працювати в команді.
ЗК 5	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 8	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК 9	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
СК 2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
СК3	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії
СК4	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
СК 5	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
СК 6	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати
СК7	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії
СК 8	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
СК 9	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта
СК 10	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
СК 13	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
СК14	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії
СК 15	Здатність брати участь у розробленні заходів і пропозицій щодо удосконалення фізичної терапії на місцевому, регіональному та національному рівнях у межах своєї компетентності.

Результати навчання освітньої компоненти:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 3. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 4. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних, та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 5. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 6. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 7. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 8. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 9. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечували шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати і представляти власний досвід, аналізувати і застосовувати досвід колег.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення **освітньої компоненти**:

знати:

1. Теоретичні основи реабілітації

1.1. Визначення мету, завдання та основні напрямки реабілітації при захворюваннях нервової системи (медичний, психологічний, соціальний, професійний).

1.2. Сутність фізичної реабілітації як складової медичної допомоги; її мету, завдання, основні засоби та методичні принципи.

1.3. Роль фізичної реабілітації у відновленні здоров'я, функціонального стану, працездатності, попередженні ускладнень і покращенні якості життя пацієнтів.

2. Клінічна практика та застосування засобів фізичної терапії

2.1. Основні методи функціонального та реабілітаційного обстеження; інструменти оцінювання, що застосовуються у фізичній терапії при порушеннях нервової системи.

2.2. Показання та протипоказання до застосування засобів фізичної реабілітації при різних клінічних станах при захворюваннях нервової системи.

2.3. Особливості фізичної активності залежно від періоду захворювання (гострий, підгострий, післятривалий етапи реабілітації).

3. Засоби та методи реабілітаційного втручання: терапевтичні вправи, переміщення в ліжку, навчання сидіння, вставання, стояння, хода, користування ортезами тощо.

4. Основні завдання і принципи терапевтичної фізичної активності (вправ) при:

неврологічних розладах (порушення м'язового тону, порушення амплітуди руху, порушення чутливості, порушення когнітивних функцій, порушення зорових функцій та сприйняття, зменшення м'язової витривалості, порушення рівноваги та координації).

5. Принципи підбору, дозування та індивідуалізації фізичних навантажень у реабілітаційному процесі.

вміти:

1. Здійснювати обґрунтований вибір засобів фізичної реабілітації з урахуванням клінічного перебігу захворювання (фаза, стадія, ступінь функціональних розладів), супутньої патології, віку, статі, функціональних можливостей, рівня фізичної підготовленості та толерантності до навантажень.

2. Розробляти та надавати пацієнтам рекомендації щодо самостійного виконання вправ, з урахуванням режиму, дозування та особливостей самоконтролю під час занять.

3. Оцінювати ефективність засобів фізичної реабілітації, які були використані на різних етапах відновного процесу.

4. Застосовувати методики комплексного реабілітаційного обстеження, зокрема: терапевтичні вправи, тренування рухових навичок та умінь, переміщення в ліжку, навчання сидіння, вставання, стояння, хода, користування ортезами, користування допоміжними засобами для ходи та візком, позиціонування, дихальні вправи, мануальні маніпуляції.

3. Інформаційний обсяг освітньої компоненти

На вивчення навчальної дисципліни другого року навчання відводиться 180 годин, 6,0 кредити ЕКТС; тривалість виробничої практики – 4 тижні.

Опис навчального плану з освітньої компоненти

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/кредитів ECTS	Аудиторних	СРС		
		Практичних підготовка			
Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи	180 годин / 6,0 кредитів	90	90	III	ПК — диференційний залік
Модуль 1. Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи	60 годин / 2,0 кредити	30	30	III	ПК — диференційний залік

Модуль 2. Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи	60 годин / 2,0 кредити	30	30	III	ПК — диференційний залік
Модуль 3. Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи	60 годин / 2,0 кредити	30	30	III	ПК — диференційний залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

**Аудиторне навантаження для денної форми навчання становить 50%,
СРС – 50%.**

Модуль 1. «Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи»

Практичні навички 1. Первинне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи

- ☐ Опитування: збір анамнезу, фактори ризику, скарги.
- ☐ Оцінка мобільності у ліжку, сидінні, пересуванні.
- ☐ Документація в карті пацієнта

Практичні навички 2. Фізичне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи

- ☐ Статичний/динамічний огляд, оцінка пози, асиметрії.
- ☐ Оцінка активного та пасивного діапазону рухів у кінцівках.
- ☐ Шкали Modified Ashworth Scale та MMT

Практичні навички 3. Оцінка мобільності та ризику падінь при ураженні нервової системи

- ☐ Тести: «Timed Up and Go», тест з 4 квадратами, шкала балансу Берга, 10-ти метровий тест ходьби.

- ☐ Визначення стратегії безпечної мобілізації.

- ☐ Оцінка втоми: Fatigue Severity Scale.

Практичні навички 4. Оцінка функціональної незалежності при ураженні нервової системи

- ☐ Шкала FIM, індекс Бартел.
- ☐ Шкала оцінки функціональної незалежності Spinal Cord Independence Measure/SCIM при травмі спинного мозку.

Практичні навички 5. Когнітивна оцінка та втручання пацієнтів з ураженням нервової системи

- ☐ Mini-Mental State Examination (MMSE), Montreal Cognitive Assessment (MoCA), Rancho Los Amigos Scale

- ☐ Спостереження за комунікацією та поведінкою.

- ☐ План когнітивної стимуляції.

Практичні навички 6. Оцінка активності верхньої кінцівки у пацієнтів з ураженням нервової системи

- ☐ ARAT тест, Box and Block тест, шкала Фугля-Маєра.

- ☐ Стратегія відновлення верхньої кінцівки.

Практичні навички 7. Оцінка та втручання при порушенні просторового орієнтування

- ☐ Тест з дзвіночками
- ☐ Тест Альберта
- ☐ Стратегії корекції порушень: «просторове сканування», «використання маячків», «усвідомлення дефіциту».

Практичні навички 8. Оцінка та втручання при ураженнях екстрапірамідної системи (хвороба Паркінсона)

- ☐ Оцінка ходьби, тремору, ригідності.
- ☐ Mini-BEST тест.
- ☐ Вправи для постуральної стабільності.

Практичні навички 9. Оцінка пацієнта при травмі спинного мозку

- ☐ Оцінка за шкалою ASIA (American Spinal Injury Association).
- ☐ Визначення рівня ураження та типу паралічу.
- ☐ Заповнення шкали Spinal Cord Independence Measure (SCIM)

Практичні навички 10. Розробка стратегії при ураженні нервової системи

- ☐ Підбір ергономічних втручань.
- ☐ Аналіз впливу стану на повсякденну активність.
- ☐ Складання індивідуального плану реабілітації.

11. Диференційний залік.

Модуль 2. «Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи»

Практичні навички 1. Методика дослідження чутливості (визначення рівня і локалізації чутливості, виду чутливості).

Практичні навички 2. Методика оцінювання болю по шкалам ВАШ, NRS, FACES, визначення виду болю.

Практичні навички 3. Методика дослідження довільних рухів (амплітуди руху, кінетики руху, оцінка тремтіння, присідання, сидіння, ходьба, ходьба сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші).

Практичні навички 4. Методика дослідження м'язової сили по 5 б шкалі.

Практичні навички 5. Методика дослідження м'язового тону, об'єму м'язів.

Практичні навички 6. Методика дослідження основних фізіологічних рефлексів (поверхневих та глибоких).

Практичні навички 7. Методика дослідження патологічних рефлексів (оромандибулярних, згинальних та розгинальних кисті та стопи).

Практичні навички 8. Методика дослідження координації рухів (пальце-носова, п'ятково-колінна, адіодохокінез, зворотнього повштовху, метрію, пронаторні проби, поза Ромберга, ходьба).

Практичні навички 9. Методика дослідження функцій ЧМН (12 пар ЧМН).

Практичні навички 10. Методика дослідження стану свідомості по шкалі ком ГЛАЗГО, вищих кіркових функцій (мова, праксис, гнозис, орієнтація, когніція та інше).

11. Диференційний залік.

Модуль 3. «Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи»

Практичні навички 1. Збір клінічних даних та загальний огляд

- Навички проведення опитування та заповнення медичної документації.
- Визначення скарг, анамнезу хвороби та життя.
- Первинний загальний клінічний огляд пацієнта з ураженням нервової системи.

Практичні навички 2. Оцінка свідомості та когнітивного стану

- Використання шкали Глазго (GCS), MMSE, MoCA.
- Визначення рівня орієнтації, уваги, пам'яті.
- Оцінка мови та комунікативних функцій.

Практичні навички 3. Нейром'язова оцінка

- Визначення м'язової сили за шкалою MMT.
- Оцінка м'язового тону (Modified Ashworth Scale).
- Визначення рухових порушень: парези, паралічі.

Практичні навички 4. Оцінка координації та цілеспрямованих рухів

- Проведення координаційних проб (пальце-ніс, проба Ромберга).
- Виявлення атаксії, дисметрії, тремору.
- Інтерпретація результатів.

Практичні навички 5. Оцінка рефлексів і чутливості

- Перевірка сухожильних та патологічних рефлексів.
- Дослідження поверхневої, глибокої та комбінованої чутливості.
- Виявлення сегментарних порушень.

Практичні навички 6. Моніторинг сну та денного ритму

- Оцінка якості сну (Pittsburgh Sleep Quality Index).
- Вплив сну на функціональний стан нервової системи.
- Складання рекомендацій зі сну та відновлення.

Практичні навички 7. Нейропсихологічна оцінка емоційного стану

- Шкали для оцінки депресії, тривожності: HADS, Beck Depression Inventory.
- Оцінка мотивації до відновлення.
- Розбір кейсів з поведінковими реакціями.

Практичні навички 8. Інструментальні методи оцінки

- Ознайомлення з методами: ЕМГ, ЕЕГ, МРТ, КТ – інтерпретація описів.
- Практика визначення рівня ураження на основі даних.
- Симуляція міждисциплінарного обговорення результатів.

Практичні навички 9. Вегетативний статус та регуляція

- Вимірювання вегетативних показників (ЧСС, АТ, потовиділення).
- Визначення впливу стресу на стан НС.
- Вправи на релаксацію та дихальні техніки.

Практичні навички 10. Складання програми реабілітаційного втручання

- Формування категоріального профілю
- Написання плану реабілітаційного втручання.
- Формулювання висновків фізичного терапевта мультидисциплінарної команди по завершенні реабілітації

11. Диференційний залік.**4. Структура освітньої компоненти**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (ДФН)		
	усього	У тому числі	
		Практ. підготовка	СРС
1	2	3	4
Модуль 1 «Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи»			
Практичні навички 1. Первинне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи Опитування: збір анамнезу, фактори ризику, скарги. Оцінка мобільності у ліжку, сидінні, пересуванні. Документація в карті пацієнта	6	3	3
Практичні навички 2. Фізичне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи Статичний/динамічний огляд, оцінка пози, асиметрії. Оцінка активного та пасивного діапазону рухів у кінцівках. Шкали Modified Ashworth Scale та MMT	6	3	3
Практичні навички 3. Оцінка мобільності та ризику падінь при ураженні нервової системи Тести: «Timed Up and Go», тест з 4 квадратами, шкала балансу Берга, 10-ти метровий тест ходьби. Визначення стратегії безпечної мобілізації. Оцінка втоми: Fatigue Severity Scale.	6	3	3

Практичні навички 4. Оцінка функціональної незалежності при ураженні нервової системи Шкала FIM, індекс Бартел. Шкала оцінки функціональної незалежності Spinal Cord Independence Measure/SCIM при травмі спинного мозку.	6	3	3
Практичні навички 5. Когнітивна оцінка та втручання пацієнтів з ураженням нервової системи Mini-Mental State Examination (MMSE), Montreal Cognitive Assessment (MoCA), Rancho Los Amigos Scale Спостереження за комунікацією та поведінкою. План когнітивної стимуляції.	6	3	3
Практичні навички 6. Оцінка активності верхньої кінцівки у пацієнтів з ураженням нервової системи ARAT тест, Box and Block тест, шкала Фугля-Маєра. Стратегія відновлення верхньої кінцівки.	6	3	3
Практичні навички 7. Оцінка та втручання при порушенні просторового орієнтування Тест з дзвіночками Тест Альберта Стратегія корекції порушень: «просторове сканування», «використання маячків», «усвідомлення дефіциту».	6	3	3
Практичні навички 8. Оцінка та втручання при ураженнях екстрапірамідної системи (хвороба Паркінсона) ·Оцінка ходьби, тремору, ригідності. · Mini-BEST тест. · Вправи для постуральної стабільності.	6	3	3
Практичні навички 9. Оцінка пацієнта при травмі спинного мозку Оцінка за шкалою ASIA (American Spinal Injury Association). Визначення рівня ураження та типу паралічу. Заповнення шкали Spinal Cord Independence Measure (SCIM)	4	2	2
Практичні навички 10. Розробка стратегії при ураженні нервової системи Підбір ергономічних втручань. Аналіз впливу стану на повсякденну активність. Складання індивідуального плану реабілітації.	4	2	2
11. Диференційний залік.	4	2	2
Усього годин за модуль 1 “Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи”	60	30	30
Модуль 2 «Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи »			
Практичні навички 1. Методика дослідження чутливості (визначення рівня і локалізації чутливості, виду чутливості)	6	3	3
Практичні навички 2. Методика оцінювання болю по шкалам ВАШ, NRS, FACES, визначення виду болю.	6	3	3
Практичні навички 3. Методика дослідження довільних рухів (амплітуди руху, кінетики руху, оцінка тремтіння, присідання, сидіння, ходьба, ходьба сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)	6	3	3
Практичні навички 4. Методика дослідження м'язової сили по 5 б шкалі	6	3	3
Практичні навички 5. Методика дослідження м'язового тону, об'єму м'язів	6	3	3

Практичні навички 6. Методика дослідження основних фізіологічних рефлексів (поверхневих та глибоких)	6	3	3
Практичні навички 7. Методика дослідження патологічних рефлексів (оромандибулярних, згинальних та розгинальних кисті та стопи)	6	3	3
Практичні навички 8. Методика дослідження координації рухів (пальце-носова, п'ятково-колінна, адіодохокінез, зворотнього повштовху, метрію, пронаторні проби, поза Ромберга, ходьби).	6	3	3
Практичні навички 9. Методика дослідження функцій ЧМН (12 пар ЧМН)	4	2	2
Практичні навички 10. Методика дослідження стану свідомості по шкалі ком ГЛАЗГО, вищих кіркових функцій (мова, праксис, гнозис, орієнтація, когніція та інше)	4	2	2
11. Диференційний залік	4	2	2
Усього годин за модуль 2. “Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи”	60	30	30
Модуль 3. Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи			
Практичні навички 1. Збір клінічних даних та загальний огляд Навички проведення опитування та заповнення медичної документації. Визначення скарг, анамнезу хвороби та життя. Первинний загальний клінічний огляд пацієнта з ураженням нервової системи.	6	3	3
Практичні навички 2. Оцінка свідомості та когнітивного стану Використання шкали Глазго (GCS), MMSE, MoCA. Визначення рівня орієнтації, уваги, пам'яті. Оцінка мови та комунікативних функцій.	6	3	3
Практичні навички 3. Нейром'язова оцінка Визначення м'язової сили за шкалою MMT. Оцінка м'язового тону (Modified Ashworth Scale). Визначення рухових порушень: парези, паралічі.	6	3	3
Практичні навички 4. Оцінка координації та цілеспрямованих рухів Проведення координаційних проб (пальце-ніс, проба Ромберга). Виявлення атаксії, дисметрії, тремору. Інтерпретація результатів.	6	3	3
Практичні навички 5. Оцінка рефлексів і чутливості Перевірка сухожильних та патологічних рефлексів. Дослідження поверхневої, глибокої та комбінованої чутливості. Виявлення сегментарних порушень.	6	3	3
Практичні навички 6. Моніторинг сну та денного ритму Оцінка якості сну (Pittsburgh Sleep Quality Index). Вплив сну на функціональний стан нервової системи. Складання рекомендацій зі сну та відновлення.	6	3	3
Практичні навички 7. Нейропсихологічна оцінка емоційного стану Шкали для оцінки депресії, тривожності: HADS, Beck Depression Inventory.	6	3	3

Оцінка мотивації до відновлення. Розбір кейсів з поведінковими реакціями.			
Практичні навички 8. Інструментальні методи оцінки Ознайомлення з методами: ЕМГ, ЕЕГ, МРТ, КТ – інтерпретація описів. Практика визначення рівня ураження на основі даних. Симуляція міждисциплінарного обговорення результатів.	6	3	3
Практичні навички 9. Вегетативний статус та регуляція Вимірювання вегетативних показників (ЧСС, АТ, потовиділення). Визначення впливу стресу на стан НС. Вправи на релаксацію та дихальні техніки.	4	2	2
Практичні навички 10. Складання програми реабілітаційного втручання Формування категоріального профілю Написання плану реабілітаційного втручання. Формулювання висновків фізичного терапевта мультидисциплінарної команди по завершенні реабілітації	4	2	2
11. Диференційний залік	4	2	2
Усього годин за модуль 3 Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи”	60	30	30
Разом за освітню компоненту	180	90	90

* Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження для денної форми навчання становить 100%, СРС – 0%.

5. Практична підготовка

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1. «Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи»		
1.	Практичні навички 1. Первинне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи Опитування: збір анамнезу, фактори ризику, скарги. Оцінка мобільності у ліжку, сидінні, пересуванні. Документація в карті пацієнта	3
2.	Практичні навички 2. Фізичне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи Статичний/динамічний огляд, оцінка пози, асиметрії. Оцінка активного та пасивного діапазону рухів у кінцівках. Шкали Modified Ashworth Scale та MMT	3
3.	Практичні навички 3. Оцінка мобільності та ризику падінь при ураженні нервової системи Тести: «Timed Up and Go», тест з 4 квадратами, шкала балансу Берга, 10-ти метровий тест ходьби. Визначення стратегії безпечної мобілізації. Оцінка втоми: Fatigue Severity Scale.	3
4.	Практичні навички 4. Оцінка функціональної незалежності при ураженні нервової системи Шкала FIM, індекс Бартел. Шкала оцінки функціональної незалежності Spinal Cord Independence Measure/SCIM при травмі спинного мозку.	3

5.	Практичні навички 5. Когнітивна оцінка та втручання пацієнтів з ураженням нервової системи Mini-Mental State Examination (MMSE), Montreal Cognitive Assessment (MoCA), Rancho Los Amigos Scale Спостереження за комунікацією та поведінкою. План когнітивної стимуляції.	3
6.	Практичні навички 6. Оцінка активності верхньої кінцівки у пацієнтів з ураженням нервової системи ARAT тест, Box and Block тест, шкала Фугля-Маєра. Стратегія відновлення верхньої кінцівки.	3
7.	Практичні навички 7. Оцінка та втручання при порушенні просторового орієнтування Тест з дзвіночками Тест Альберта Стратегії корекції порушень: «просторове сканування», «використання маячків», «усвідомлення дефіциту».	3
8.	Практичні навички 8. Оцінка та втручання при ураженнях екстрапірамідної системи (хвороба Паркінсона) Оцінка ходьби, тремору, ригідності. Mini-BEST тест. Вправи для постуральної стабільності.	3
9.	Практичні навички 9. Оцінка пацієнта при травмі спинного мозку Оцінка за шкалою ASIA (American Spinal Injury Association). Визначення рівня ураження та типу паралічу. Заповнення шкали Spinal Cord Independence Measure (SCIM)	2
10.	Практичні навички 10. Розробка стратегії при ураженні нервової системи Підбір ергономічних втручань. Аналіз впливу стану на повсякденну активність. Складання індивідуального плану реабілітації.	2
11.	Диференційний залік.	2
Разом за модуль 1		30
Модуль 2 « Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи»		
1.	Практичні навички 1. Методика дослідження чутливості (визначення рівня і локалізації чутливості, виду чутливості)	3
2.	Практичні навички 2. Методика оцінювання болю по шкалам ВАШ, NRS, FACES, визначення виду болю.	3
3.	Практичні навички 3. Методика дослідження довільних рухів (амплітуди руху, кінетики руху, оцінка тремтіння, присідання, сидіння, ходьба, ходьба сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)	3
4.	Практичні навички 4. Методика дослідження м'язової сили по 5 б шкалі	3
5.	Практичні навички 5. Методика дослідження м'язового тону, об'єму м'язів	3
6.	Практичні навички 6. Методика дослідження основних фізіологічних рефлексів (поверхневих та глибоких)	3
7.	Практичні навички 7. Методика дослідження патологічних	3

	рефлексів (оромандибулярних, згинальних та розгинальних кисті та стопи)	
8.	Практичні навички 8. Методика дослідження координації рухів (пальце-носова, п'ятково-колінна, адіодохокінез, зворотнього повштовху, метрію, пронаторні проби, поза Ромберга, ходьба)	3
9.	Практичні навички 9. Методика дослідження функцій ЧМН (12 пар ЧМН)	2
10.	Практичні навички 10. Методика дослідження стану свідомості по шкалі ком ГЛАЗГО, вищих кіркових функцій (мова, праксис, гнозис, орієнтація, когніція та інше)	2
11.	Диференційний залік.	2
Разом за модуль 2		30
Модуль 3 “Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи”		
1.	Практичні навички 1. Збір клінічних даних та загальний огляд • Навички проведення опитування та заповнення медичної документації. • Визначення скарг, анамнезу хвороби та життя. Первинний загальний клінічний огляд пацієнта з ураженням нервової системи.	3
2.	Практичні навички 2. Оцінка свідомості та когнітивного стану • Використання шкали Глазго (GCS), MMSE, MoCA. • Визначення рівня орієнтації, уваги, пам'яті. Оцінка мови та комунікативних функцій.	3
3.	Практичні навички 3. Нейром'язова оцінка • Визначення м'язової сили за шкалою MMT. • Оцінка м'язового тону (Modified Ashworth Scale). Визначення рухових порушень: парези, паралічі.	3
4.	Практичні навички 4. Оцінка координації та цілеспрямованих рухів • Проведення координаційних проб (пальце-ніс, проба Ромберга). • Виявлення атаксії, дисметрії, тремору. Інтерпретація результатів.	3
5.	Практичні навички 5. Оцінка рефлексів і чутливості • Перевірка сухожильних та патологічних рефлексів. • Дослідження поверхневої, глибокої та комбінованої чутливості. Виявлення сегментарних порушень.	3
6.	Практичні навички 6. Моніторинг сну та денного ритму • Оцінка якості сну (Pittsburgh Sleep Quality Index). • Вплив сну на функціональний стан нервової системи. Складання рекомендацій зі сну та відновлення.	3
7.	Практичні навички 7. Нейропсихологічна оцінка емоційного стану • Шкали для оцінки депресії, тривожності: HADS, Beck Depression Inventory. • Оцінка мотивації до відновлення. Розбір кейсів з поведінковими реакціями.	3
8.	Практичні навички 8. Інструментальні методи оцінки • Ознайомлення з методами: ЕМГ, ЕЕГ, МРТ, КТ – інтерпретація описів.	3

	Практика визначення рівня ураження на основі даних. Симуляція міждисциплінарного обговорення результатів.	
9.	Практичні навички 9. Вегетативний статус та регуляція - Вимірювання вегетативних показників (ЧСС, АТ, потовиділення). - Визначення впливу стресу на стан НС. Вправи на релаксацію та дихальні техніки.	2
10	Практичні навички 10. Складання програми реабілітаційного втручання Формування категоріального профілю Написання плану реабілітаційного втручання. Формулювання висновків фізичного терапевта мультидисциплінарної команди по завершенні реабілітації	2
11.	Диференційний залік.	2
Разом за модуль 3		30
Разом за дисципліну:		90

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1. «Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи»		
1.	Практичні навички 1. Первинне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи - Опитування: збір анамнезу, фактори ризику, скарги. - Оцінка мобільності у ліжку, сидінні, пересуванні. - Документація в карті пацієнта	3
2.	Практичні навички 2. Фізичне обстеження пацієнта з ураженням нервової системи - Статичний/динамічний огляд, оцінка пози, асиметрії. - Оцінка активного та пасивного діапазону рухів у кінцівках. - Шкали Modified Ashworth Scale та MMT	3
3.	Практичні навички 3. Оцінка мобільності та ризику падінь при ураженні нервової системи - Тести: «Timed Up and Go», тест з 4 квадратами, шкала балансу Берга, 10-ти метровий тест ходьби. - Визначення стратегії безпечної мобілізації. - Оцінка втоми: Fatigue Severity Scale.	3
4.	Практичні навички 4. Оцінка функціональної незалежності при ураженні нервової системи - Шкала FIM, індекс Бартел. - Шкала оцінки функціональної незалежності Spinal Cord Independence Measure/SCIM при травмі спинного мозку.	3
5.	Практичні навички 5. Когнітивна оцінка та втручання пацієнтів з ураженням нервової системи - Mini-Mental State Examination (MMSE), Montreal Cognitive Assessment (MoCA), Rancho Los Amigos Scale - Спостереження за комунікацією та поведінкою. - План когнітивної стимуляції.	3
6.	Практичні навички 6. Оцінка активності верхньої кінцівки у пацієнтів з ураженням нервової системи	3

	· ARAT тест, Box and Block тест, шкала Фугля-Маєра. · Стратегія відновлення верхньої кінцівки.	
7.	Практичні навички 7. Оцінка та втручання при порушенні просторового орієнтування · Тест з дзвіночками · Тест Альберта · Стратегії корекції порушень: «просторове сканування», «використання маячків», «усвідомлення дефіциту».	3
8.	Практичні навички 8. Оцінка та втручання при ураженнях екстрапірамідної системи (хвороба Паркінсона) · Оцінка ходьби, тремору, ригідності. · Mini-BEST тест. · Вправи для постуральної стабільності.	3
9.	Практичні навички 9. Оцінка пацієнта при травмі спинного мозку · Оцінка за шкалою ASIA (American Spinal Injury Association). · Визначення рівня ураження та типу паралічу. · Заповнення шкали Spinal Cord Independence Measure (SCIM)	2
10.	Практичні навички 10. Розробка стратегії при ураженні нервової системи · Підбір ергономічних втручань. · Аналіз впливу стану на повсякденну активність. · Складання індивідуального плану реабілітації.	2
11.	Диференційний залік.	2
Разом за модуль 1		30
Модуль 2 « Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи»		
1.	Практичні навички 1. Методика дослідження чутливості (визначення рівня і локалізації чутливості, виду чутливості)	3
2.	Практичні навички 2. Методика оцінювання болю по шкалам ВАШ, NRS, FACES, визначення виду болю.	3
3.	Практичні навички 3. Методика дослідження довільних рухів (амплітуди руху, кінетики руху, оцінка тремтіння, присідання, сидіння, ходьба, ходьба сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)	3
4.	Практичні навички 4. Методика дослідження м'язової сили по 5 б шкалі	3
5.	Практичні навички 5. Методика дослідження м'язового тону, об'єму м'язів	3
6.	Практичні навички 6. Методика дослідження основних фізіологічних рефлексів (поверхневих та глибоких)	3
7.	Практичні навички 7. Методика дослідження патологічних рефлексів (оромандибулярних, згинальних та розгинальних кисті та стопи)	3
8.	Практичні навички 8. Методика дослідження координації рухів (пальце-носова, п'яtkово-колінна, адіодохокінез, зворотнього повштовху, метрію, пронаторні проби, поза Ромберга, ходьба)	3
9.	Практичні навички 9. Методика дослідження функцій ЧМН (12 пар ЧМН)	2
10.	Практичні навички 10. Методика дослідження стану свідомості	2

	по шкалі ком ГЛАЗГО, вищих кіркових функцій (мова, праксис, гнозис, орієнтація, когніція та інше)	
11.	Диференційний залік.	2
Разом за модуль 2		30
Модуль 3 “Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи”		
1.	Практичні навички 1. Збір клінічних даних та загальний огляд • Навички проведення опитування та заповнення медичної документації. • Визначення скарг, анамнезу хвороби та життя. Первинний загальний клінічний огляд пацієнта з ураженням нервової системи.	3
2.	Практичні навички 2. Оцінка свідомості та когнітивного стану • Використання шкали Глазго (GCS), MMSE, MoCA. • Визначення рівня орієнтації, уваги, пам'яті. Оцінка мови та комунікативних функцій.	3
3.	Практичні навички 3. Нейром'язова оцінка • Визначення м'язової сили за шкалою MMT. • Оцінка м'язового тону (Modified Ashworth Scale). Визначення рухових порушень: парези, паралічі.	3
4.	Практичні навички 4. Оцінка координації та цілеспрямованих рухів • Проведення координаційних проб (пальце-ніс, проба Ромберга). • Виявлення атаксії, дисметрії, тремору. Інтерпретація результатів.	3
5.	Практичні навички 5. Оцінка рефлексів і чутливості • Перевірка сухожильних та патологічних рефлексів. • Дослідження поверхневої, глибокої та комбінованої чутливості. Виявлення сегментарних порушень.	3
6.	Практичні навички 6. Моніторинг сну та денного ритму • Оцінка якості сну (Pittsburgh Sleep Quality Index). • Вплив сну на функціональний стан нервової системи. Складання рекомендацій зі сну та відновлення.	3
7.	Практичні навички 7. Нейропсихологічна оцінка емоційного стану • Шкали для оцінки депресії, тривожності: HADS, Beck Depression Inventory. • Оцінка мотивації до відновлення. Розбір кейсів з поведінковими реакціями.	3
8.	Практичні навички 8. Інструментальні методи оцінки • Ознайомлення з методами: ЕМГ, ЕЕГ, МРТ, КТ – інтерпретація описів. • Практика визначення рівня ураження на основі даних. Симуляція міждисциплінарного обговорення результатів.	3
9.	Практичні навички 9. Вегетативний статус та регуляція • Вимірювання вегетативних показників (ЧСС, АТ, потовиділення). • Визначення впливу стресу на стан НС. Вправи на релаксацію та дихальні техніки.	2

10	Практичні навички 10. Складання програми реабілітаційного втручання • Формування категоріального профілю • Написання плану реабілітаційного втручання. • Формулювання висновків фізичного терапевта мультидисциплінарної команди по завершенні реабілітації	2
11.	Диференційний залік.	2
Разом за модуль 3		30
Разом за дисципліну:		90

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів включає теоретичну підготовку до проходження практики, опанування практичними навичками під час проходження практики, самостійне заповнення щоденника практики, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкового контролю та захисту щоденника практики.

8. Форма і методи навчання

Форма навчання: очна (денна). В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища. Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Методи контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти в процесі проходження клінічної практики здійснюється з використанням таких методів:

1. **Поточний контроль з боку викладача / керівника від бази практики:**
 - a. Спостереження за виконанням практичних завдань;
 - b. Усне та письмове опитування;
 - c. Аналіз медичної документації, заповненої студентом;
 - d. Перевірка ведення щоденника практики;
 - e. Проведення міні-кейсів (клінічних ситуацій) з аналізом дій студента.
2. **Самоконтроль:**
 - a. Оцінювання власних дій під час виконання професійних завдань;
 - b. Заповнення самозвітів і самооцінювання ефективності втручань;
 - c. Аналіз помилок і невідповідностей у процесі практики.
3. **Взаємоконтроль:**
 - a. Обговорення і рецензування виконання практичних дій між студентами;
 - b. Участь у командному розборі клінічних випадків;
 - c. Порівняння підходів до вирішення реабілітаційних задач.
4. **Самокореція:**
 - a. Внесення змін у власні дії на основі самоконтролю і зворотного зв'язку;
 - b. Кореція формулювань у документації (щоденник, план втручання тощо);
 - c. Вдосконалення індивідуального стилю професійної діяльності.
5. **Взаємокореція:**
 - a. Внесення змін до плану дій після обговорення з колегами чи керівником;
 - b. Колективна робота над помилками;
 - c. Конструктивна критика з боку інших учасників команди.

9. Методи контролю та критерії оцінювання

Протягом проходження виробничої практики вся діяльність здобувача вищої освіти підлягає системному контролю з боку керівників практики — як від кафедри, так і від бази практики.

Результати виконання завдань фіксуються у **щоденнику практики** відповідно до тем практичної підготовки.

Підсумковий контроль засвоєння освітньої компоненти здійснюється у формі **диференційованого заліку**, який включає:

1. якість заповнення щоденника практики;
2. подання та захист звіту практики.

Критерії оцінювання практичних навичок під час проходження практики

Оцінювання усної відповіді та опанування практичної навички під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який із повним знанням методики, самостійно, у чіткій послідовності проведення роботи, виконав практичну навичку та грамотно сформулював висновки.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який із повним знанням методики, самостійно, у чіткій послідовності проведення роботи, виконав практичну навичку та грамотно сформулював висновки, проте допускає незначні неточності у виконанні роботи.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який під час виконання практичної навички допускає неточності та помилки у виконанні роботи чи формулюванні висновку. Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який, орієнтуючись у фактичному матеріалі, показує незнання методики, невміння виконання практичної навички, допускає грубі помилки у послідовності проведення роботи та при формулюванні висновків.

Оцінювання умінь та практичних навичок під час підсумкового контролю (диференційований залік)

Студент може отримати на підсумковому контролі з дисципліни «Клінічна практика з терапії та реабілітації при порушеннях нервової системи 3 курс» наступні бали:

- 50-55 балів

- отримує студент, який знає оглядово основний матеріал, не знає його деталей, допускає суттєві неточності, недостатньо правильне формулювання, значно порушує послідовність у виконанні навички і відчуває значні труднощі при виконанні практичних навичок. Слабкі сторони відповіді можуть суттєво вплинути на клінічне заключення;

- отримує студент, який знає оглядово основний матеріал, але не знає його деталей, допускає суттєві неточності, недостатньо правильне формулювання, значно порушує послідовність у викладанні програмного матеріалу і проявляє серйозні труднощі при виконанні практичних навичок;

- отримує студент, який знає оглядово основний матеріал, при відповідях на питання допускає значні неточності та труднощі при формулюванні діагнозу, визначенні реабілітаційної тактики ведення пацієнта, при інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження робить суттєві помилки у клінічному заключенні, які можуть вплинути на визначення подальшої тактики ведення пацієнта та призвести до погіршення стану.

- 55-60 балів

- отримує студент, який знає основний матеріал, але не знає його деталей, допускає неточності, має погіршеності у формулюванні, частково порушує послідовність у виконанні маніпуляції і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок. Допущені неточності можуть суттєво вплинути на клінічне заключення;

- отримує студент, який знає основний матеріал, але не знає його деталей, допускає неточності, недостатньо правильне формулювання, порушує послідовність у викладанні програмного матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок;

- отримує студент, який знає основний матеріал, однак при відповідях на питання допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні діагнозу, визначенні тактики ведення пацієнта, призначенні лікування може суттєво вплинути на стан пацієнта; при інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження робить суттєві помилки у клінічному заключенні, які можуть вплинути на визначення подальшої тактики ведення пацієнта та призвести до погіршення стану.

• 61-65 балів

- отримує студент, який твердо знає програмний матеріал, грамотно і змістовно його викладає, який все ж допускає неточності у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками, однак має погрішності у техніці виконання;

- отримує студент, який допускає неточності при виконанні маніпуляції, але здатний самостійно виявити допущені помилки; може демонструвати виконання практичної навички, але слабкою стороною є відсутність пояснень та узагальнюючих висновків; допущені неточності частково впливають на клінічне заключення;

- отримує студент, який добре володіє теоретичним матеріалом, але має погрішності в послідовності надання відповіді на питання (допускає неточності, які виправляє не одразу і з допомогою викладача) при формулюванні діагнозу, визначенні тактики ведення пацієнта і призначає лікування з помилками, які частково могли б вплинути на стан пацієнта, з неточностями у клінічній інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження; в цілому робить правильне клінічне заключення.

- отримує студент, який демонструє клінічне мислення, але проявляє труднощі у відпрацюванні тематичних клінічних сценаріїв.

• 66-70 балів

- отримує студент, який твердо знає програмний матеріал, грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значної неточності у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання;

- отримує студент, який допускає неточності при виконанні маніпуляції, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може демонструвати виконання практичної навички в цілому і робить узагальнюючі висновки з незначними помилками, які несуттєво впливають на клінічне заключення.

- отримує студент, який добре володіє теоретичним матеріалом та в логічній послідовності надає відповіді на питання, але допускає неточності, які швидко виправляє при уточнюючих питаннях викладача при формулюванні діагнозу, визначенні тактики ведення пацієнта і призначає лікування з незначними помилками, які несуттєво могли б вплинути на стан пацієнта, з незначними неточностями у клінічній інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження і робить правильне клінічне заключення;

- отримує студент, який демонструє логічне клінічне мислення, але проявляє мінімальний

• 71-75 балів

- отримує студент, який знає програмний матеріал, глибоко і міцно його засвоїв, вичерпно, послідовно, логічно його викладає, однак наявні погрішності у логічній комунікації між теорією та практикою;

- отримує студент, який знає хід та послідовність самостійного виконання маніпуляції під час виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, однак на явно незначні погрішності щодо формулювання узагальнень та висновків, робить клінічне заключення, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання;

- отримує студент, який грамотно надає відповіді на питання, тобто правильно формулює діагноз, визначає тактику ведення пацієнта і призначає лікування, правильно і клінічно обґрунтовано інтерпретує результати лабораторних та інструментальних методів дослідження і робить правильне клінічне заключення; (в процесі відповіді наявні порушення послідовності викладу матеріалу та хвилювання);

- отримує студент, який демонструє логічне клінічне мислення, але проявляє частковий ресурс у відпрацюванні тематичних клінічних сценаріїв.ресур у відпрацюванні тематичних клінічних сценаріїв.

- 76-80 балів

- отримує студент, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко і міцно його засвоїв, вичерпно, послідовно, логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою;

- отримує студент, який знає хід та послідовність самостійного виконання маніпуляції під час виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок та вірно з чітким формулюванням узагальнень та висновків, робить клінічне заключення, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання;

- отримує студент, який грамотно та в логічній послідовності надає відповіді на питання, тобто правильно формулює діагноз, визначає тактику ведення пацієнта і призначає лікування, правильно і клінічно обґрунтовано інтерпретує результати лабораторних та інструментальних методів дослідження і робить правильне клінічне заключення;

- отримує студент, який демонструє логічне клінічне мислення та проявляє максимальний ресурс у відпрацюванні тематичних клінічних сценаріїв.

Питання до диференційованого заліку

Модуль 1. «Клінічна практика з фізичної терапії при патології нервової системи»

1. Яким чином фізична терапія може впливати на процес нейропластичності у пацієнтів після інсульту?
2. Поясніть, чому при ураженні верхнього мотонейрона змінюється м'язовий тонус, і як це враховується у фізичній терапії.
3. У чому полягає різниця підходів фізичної терапії при центральному та периферичному парезі?
4. Як зміни в пропріоцепції впливають на рухову активність, і які фізичні втручання можуть це коригувати?
5. Обґрунтуйте необхідність мультидисциплінарного підходу у фізичній терапії хворих з розсіяним склерозом.
6. Як адаптується фізична терапія до етапів відновлення після черепно-мозкової травми?
7. Чому при хворобі Паркінсона важливо включати елементи тренування рівноваги у програму фізичної терапії?
8. Які механізми компенсації порушених рухових функцій використовуються при фізичній терапії після інсульту?
9. Проаналізуйте, як тонічні рефлексії можуть впливати на побудову програми фізичної терапії у дітей з ДЦП.
10. У чому особливості фізичної терапії при атаксії, викликаній ураженням мозочка?
11. Пацієнт після інсульту має спастичний геміпарез праворуч. Які цілі фізичної терапії будуть пріоритетними на 3-му тижні реабілітації?
12. Людина з діагнозом нейропатії маломілкового нерва скаржиться на "вісіння стопи". Які вправи доцільно включити у програму фізичної терапії?
13. Які втручання доцільні для профілактики контрактур у пацієнта з тетраплегією після спінальної травми?
14. Після ЧМТ пацієнт має порушення координації, гіпотонію, емоційну нестабільність. Як побудувати початковий фізичний протокол?
15. У дитини з ДЦП типу спастичної диплегії вік 7 років — як буде змінюватись програма фізичної терапії залежно від цілей на участь?
16. Хворий з розсіяним склерозом має втому і слабкість у ногах після незначного навантаження. Як модифікувати програму фізичної терапії?
17. Пацієнт з паркінсонізмом має часті падіння вночі. Які компоненти фізичної терапії варто переглянути?

18. Чи доречно застосовувати техніки PNF у пацієнтів із периферичними нейропатіями? Обґрунтуйте відповідь.
19. У хворого з постінсультним синдромом розвинулась сублюксація плеча. Які вправи та позиціонування будуть найбільш ефективні?
20. При спінальній травмі на рівні Th6 пацієнт скаржиться на труднощі з пересуванням у візку. Які функціональні навички слід тренувати?
21. Які інструменти оцінки функціонального статусу найдоцільніші для пацієнтів із нейродегенеративними захворюваннями?
22. Як проводиться первинна оцінка балансу у пацієнтів із хворобою Паркінсона, і які тести є найбільш інформативними?
23. Поясніть, як результати шкали FIM можуть впливати на план фізичної терапії.
24. Які маркери слід враховувати при оцінці ефективності фізичної терапії у хворого після ЧМТ?
25. Як визначити реалістичні короткострокові цілі фізичної терапії при інсульті у пацієнта з обмеженою комунікацією?
26. Яку роль у реабілітації після інсульту відіграє сім'я, і як фізичний терапевт має працювати з нею?
27. Які небезпеки неадекватного фізичного навантаження у хворих із хронічними неврологічними розладами?
28. Як забезпечити безпеку під час виконання вправ у пацієнтів із епілепсією?
29. У чому складність планування фізичної терапії для пацієнтів із когнітивними порушеннями після нейротравми?
30. Опишіть алгоритм взаємодії фізичного терапевта з лікарем-неврологом при розробці індивідуального плану реабілітації.

Модуль 2. «Клінічна практика з фізичної терапії із застосуванням методів обстеження при патології нервової системи»

1. Які принципи безпечного переміщення та позиціонування слід застосовувати у пацієнта після інсульту з геміплегією?
2. На які ознаки слід звертати увагу під час спостереження за пацієнтом з підозрою на підвих плеча після інсульту?
3. Як правильно провести первинну оцінку мобільності у пацієнта з поперечним ураженням спинного мозку?
4. Які втручання пріоритетні для попередження вторинних ускладнень (контрактур, пролежнів) у пацієнтів із тетрапарезом?
5. Як адаптувати програму фізичних втручань для пацієнта з хворобою Паркінсона в фазі "вимкнення" (off)?
6. Як визначити, коли пацієнт із розсіяним склерозом готовий до збільшення фізичного навантаження?
7. У пацієнта з черепно-мозковою травмою спостерігається агресивна поведінка. Як це впливає на планування та проведення фізичної терапії?
8. Які вправи доцільно включити до ранньої реабілітації у відділенні інтенсивної терапії при ураженні ЦНС?
9. Як виглядає алгоритм втручань фізичного терапевта у пацієнта з периферичною нейропатією стопи?
10. Як оцінити і тренувати рівновагу у пацієнта з мозочковою атаксією на амбулаторному етапі?
11. У пацієнта після інсульту виникає виражена втома після 10 хвилин тренування. Які зміни слід внести у програму фізичної терапії?
12. У стаціонарі знаходиться пацієнт із підозрою на синдром Гієна-Барре. Які заходи фізичної терапії слід застосовувати на ранньому етапі?
13. Після спінальної травми на рівні Th12 пацієнт хоче навчитися пересуванню в інвалідному візку. Які етапи тренування є ключовими?

14. Які вправи та рекомендації слід надати пацієнту з ДЦП у дорослому віці для підтримки функціонального рівня?
15. У пацієнта після ЧМТ порушена просторово-зорово-моторна координація. Які підходи до реабілітації будуть найбільш ефективними?

Модуль 3. «Клінічна практика з реабілітаційного менеджменту при порушеннях нервової системи»

1. Які основні компоненти неврологічного обстеження в контексті фізичної терапії?
2. Як проводиться оцінка м'язової сили за шкалою MRC (Medical Research Council)?
3. У чому полягає клінічна значущість тесту Ромберга?
4. Які методи застосовуються для оцінки координації рухів у пацієнтів з церебральними ураженнями?
5. Як здійснюється сенсорне тестування при підозрі на ураження периферичних нервів?
6. Які існують методи кількісної оцінки м'язового тону (наприклад, за шкалою Ешворта)?
7. Як проводиться клінічна оцінка ходи у пацієнтів з неврологічними порушеннями?
8. Які методи використовуються для оцінки рівноваги та ризику падіння?
9. Як відрізнити центральний парез від периферичного за клінічними ознаками?
10. Які ключові функції оцінюються у рамках тестування когнітивного стану пацієнта (наприклад, Mini-Mental State Examination)?
11. Як визначити рівень функціональної незалежності у пацієнтів з інсультом?
12. Яке значення має обстеження черепно-мозкових нервів у фізичній терапії?
13. Як визначається ступінь порушення пропріорецепції у нижніх кінцівках?
14. Які методи контролю динаміки стану пацієнта з неврологічною патологією застосовують у процесі реабілітації?
15. Які сучасні інструментальні методи дослідження функції нервової системи можуть бути корисними для фізичного терапевта?

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння освітньої компоненти проводиться у вигляді диференційованого заліку після проходження виробничої практики відповідно до графіка навчального процесу на 3 році навчання.

11. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Нарахування балів за освітню компоненту проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова. Складовими оцінки за освітню компоненту є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння освітньої компоненти, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали. Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за освітню компоненту згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення освітньої компоненти

Для ефективного засвоєння освітньої компоненти використовуються такі навчально-методичні матеріали:

- ☐ Щоденник з виробничої практики — основний документ для фіксації виконаних завдань, спостережень та рефлексій здобувача освіти.
- ☐ Перелік питань для підсумкового контролю (диференційованого заліку), що охоплюють ключові теми освітньої компоненти.
- ☐ Набір тестів та шкал для оцінки базової активності щоденної діяльності ADL та інструментальної активності щоденної діяльності IADL, когніції, пам'яті та рівня функціонування верхніх кінцівок, перевірки балансу та структури верхніх кінцівок.

☐ 13. Рекомендована література:

Основна:

- Foundations of the physical rehabilitation in medicine / Anatoliy Mahlovanyy, Olha Kuninets, Igor Grygus //Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка : монографія . Fizjoterapia, zdrowie, kulturafizyczna i pedagogika : monografia. – Рівне : НУВГП, 2021. – С. 147 – 175
- Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підруч. для студентів I рівня вищ. освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" / за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2020. - 372 с.
- Сікорська М. В., Візір І. В., Лапонов О. А. Фізична терапія в неврології - Навчально-методичний посібник, Запоріжжя, 2023. - 213 с.
- Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
- Козьолкін О.А. Фізична терапія в неврології - Навчально-методичний посібник, Запоріжжя, 2023. - 124 с.
- European Physical and Rehabilitation Medicine Bodies Alliance. White Book on Physical and Rehabilitation Medicine in Europe. Eur J Phys Rehabil Med 2018. - Vol.54(2). – P.125-321.
- David X. Cifu. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation. - Commonwealth University School of Medicine, Richmond, Virginia, 2017. – 1184 p.
- Попадюха Ю.А. Сучасна реабілітаційна інженерія: монографія. Ю.А.Попадюха. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 1108 с.
- Фізична терапія в нейрореабілітації : навч. посіб. для викладачів / О. А. Козьолкін, В. І. Дарій, М. В. Сікорська та ін. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. - 234 с.

10. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві. 2019. 280 с.
11. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві. 2019. 272 с.

17. Інформаційні ресурси:

5. <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
6. <http://www.president.gov.ua/documents/6782015-19605> - Указ Президента України «Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю»
7. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-iz-vprovadzhennya-v-ukrayini-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya-obmezhen-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-ta-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya-obmezhen-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-ditej-i-pidlitkiv> - Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 №1008-р «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків»
8. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> - Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
9. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> - Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»
10. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> - Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
11. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> - Закон України «Про освіту».
12. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
13. <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
14. <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.